درشهر

بیش از ۲۳ هزار تن بمب در تهران تخلیه شد

استاندار تهران با اعلام اینکه بیش از ۴۵ درصد حملات دشمن در استان تهران انجام شده است، گفت: میانگین حضور امدادگران در حوادث ۱۴ دقیقه بود و هفت هزار و ۲۵۰ نفر زنده از زیر آوار خارج شدند. به گزارش ایسنا، محمدصادق معتمدیان، اظهار کرد: بیش از ۴۵ درصد حملات دشمن در استان تهران انجام شد و در مجموع هزار و ۳۰۰ اصابت در این استان ثبت شد. به گفته وی، بیش از ۲۳ هزار تن بمب در تهران تخلیه شد و مراکز نظامی، تاریخی، درمانی و مسکونی نیز هدف حملات قرار گرفتند. او با اشاره به ابعاد خسارات انسانی این حملات افزود: یک‌سوم شهدا و یک‌سوم مجروحان در تهران بودند. با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد میانگین حضور امدادگران در حوادث ۱۴ دقیقه بوده است؛ آماری که با توجه به جمعیت ۱۰ میلیون نفری ثابت و چهار میلیون نفری شناور تهران، بیانگر برنامه‌ریزی مناسب نیروهای امدادی است. استاندار تهران همچنین از ثبت رکوردهای قابل توجه در عملیات امداد و نجات خبر داد و گفت: هفت هزار و ۲۵۰ نفر به‌صورت زنده از زیر آوار خارج شدند که این اقدام در شمار رکوردهای بین‌المللی قرار می‌گیرد. معتمدیان با قدردانی از عملکرد امدادگران، نجاتگران و داوطلبان هلال احمر تصریح کرد: نیروهای این جمعیت از نخستین گروه‌هایی بودند که پس از حملات برای نجات افراد، آواربرداری و انتقال مجروحان به مراکز درمانی در صحنه حاضر شدند. این اقدامات در شرایطی انجام شد که احتمال بمباران مجدد وجود داشت و تعدادی از نیروهای امدادی نیز شهید یا مجروح شدند. او با اشاره به افزایش شمار داوطلبان هلال احمر گفت: تعداد داوطلبان این جمعیت که تا سال ۱۴۰۰ حدود ۴۶۰ هزار نفر بود، اکنون به بیش از ۶ میلیون نفر رسیده است.

تداوم آلودگی هوای تهران تا پایان هفته

اداره کل هواشناسی استان تهران از تداوم شرایط کاهش نسبی کیفیت هوا در برخی ساعات تا پایان هفته خبر داد و اعلام کرد: به‌دلیل نبود وزش باد قابل ملاحظه، مناطق پرتردد شهری به‌ویژه نواحی مرکزی و جنوبی تهران با افزایش غلظت آلاینده‌ها مواجه خواهند شد. به گزارش ایسنا، بر اساس بررسی الگوهای همدیدی و نقشه‌های پیش‌یابی هواشناسی، آسمان استان تهران طی چهار روز آینده کمی تا نیمه‌ابری خواهد بود و در برخی ساعات افزایش ابر و وزش باد پیش‌بینی می‌شود. همچنین در ارتفاعات استان، به‌ویژه ارتفاعات بالادست، احتمال وقوع رگبارهای پراکنده وجود دارد. بر اساس اعلام اداره کل هواشناسی استان تهران، تا ظهر چهارشنبه و همچنین از پنجشنبه تا ظهر جمعه، به‌دلیل نبود وزش باد قابل ملاحظه، در برخی ساعات کیفیت هوا در مناطق پرتردد شهری کاهش می‌یابد. این شرایط به‌ویژه در مناطق مرکزی و جنوبی تهران می‌تواند موجب افزایش نسبی غلظت آلاینده‌ها شود. در ادامه این پیش‌بینی آمده است که بعد از ظهر چهارشنبه و جمعه، در نیمه جنوبی و مناطق غربی استان تهران در برخی ساعات وزش باد متوسط تا نسبتاً شدید رخ خواهد داد. همچنین در مناطق مرزی جنوبی و غربی استان، احتمال وقوع گردوخاک موقت وجود دارد. از سوی دیگر، طی روزهای پنجشنبه و جمعه افزایش نسبی دما در مناطق مرکزی و نیمه جنوبی استان پیش‌بینی شده است. بر اساس پیش‌بینی هواشناسی، آسمان تهران در روز چهارشنبه، ۲۲ مهرماه، کمی تا نیمه‌ابری خواهد بود و در برخی ساعات غبار رقیق پیش‌بینی می‌شود. همچنین با کاهش تدریجی ابرها، در بعدازظهر وزش باد افزایش خواهد یافت. برای روز پنجشنبه، ۲۳ مهرماه نیز آسمانی کمی تا نیمه‌ابری همراه با افزایش ابر در برخی ساعات و وزش باد ملایم پیش‌بینی شده است. حداقل و حداکثر دمای تهران برای روز چهارشنبه به‌ترتیب ۱۹ و ۲۸ درجه سانتیگراد و برای روز پنجشنبه ۲۰ و ۲۹ درجه سانتیگراد اعلام شده است. با توجه به پیش‌بینی کاهش نسبی کیفیت هوا در مناطق پرتردد، به‌ویژه در ساعات کم‌باد، توجه به شرایط آلودگی هوا و رعایت توصیه‌های بهداشتی برای گروه‌های حساس اهمیت دارد.

مدیریت بحران با مشارکت مردم و حذف موازی کاری

معاون پیشگیری سازمان مدیریت بحران کشور با تأکید بر ضرورت هماهنگی گروه‌های مردمی و جهادی در حوادث گفت: مشارکت مطلوب مردم زمانی محقق می‌شود که فعالیت‌های داوطلبانه در چارچوب برنامه‌های مدیریت بحران انجام شود و از اقدامات موازی و خارج از ضوابط جلوگیری شود. به گزارش تسنیم، اکبر کنعانی، مشارکت مردمی را یکی از ارکان مهم مدیریت بحران دانست و گفت: این مشارکت سطوح مختلفی دارد که از دریافت و عمل به هشدارهای حاکمیت آغاز می‌شود و تا حضور سازمان‌یافته و هماهنگ مردم در عملیات امدادی ادامه می‌یابد. او با اشاره به نقش بخش خصوصی در مدیریت بحران افزود: استفاده از ظرفیت‌های این بخش در چارچوب الزامات قانونی، یکی دیگر از سطوح مشارکت است؛ با این حال، مشارکت مطلوب زمانی شکل می‌گیرد که مردم و گروه‌های داوطلب علاوه بر حضور در صحنه، فعالیت‌های خود را با برنامه‌های سازمان مدیریت بحران هماهنگ کنند. کنعانی تصریح کرد: در سطح عالی مشارکت، گروه‌های جهادی و مردمی هنگام وقوع حوادث وارد میدان می‌شوند و اقدامات خود را بر اساس برنامه‌های تعیین‌شده پیش می‌برند. در چنین شرایطی، ظرفیت‌های مردمی به‌صورت هدفمند به کار گرفته می‌شود و از موازی‌کاری و اقدامات خارج از ضوابط جلوگیری خواهد شد. معاون پیشگیری سازمان مدیریت بحران کشور همچنین با قدردانی از فعالیت گروه‌های دوام و گروه‌های جهادی حاضر در این مراسم، خدمات داوطلبانه آنان را ارزشمند توصیف کرد و بر اهمیت تداوم این فعالیت‌ها در خدمت‌رسانی به آسیب‌دیدگان تأکید کرد. او به نقش هنر، به‌ویژه طنز، در ارتقای آگاهی عمومی و نقد عملکردها پرداخت و گفت: طنز می‌تواند مسائل و کاستی‌های حوزه مدیریت بحران و سایر بخش‌های خدمت‌رسانی را با زبانی موثر و در عین حال مودبانه به تصویر بکشد. استفاده از ظرفیت‌های هنری، علاوه بر انتقال پیام‌های آموزشی، امکان طرح مسائل و بیان ناگفته‌ها را فراهم می‌کند و می‌تواند به افزایش حساسیت جامعه نسبت به موضوعات مرتبط با ایمنی و مدیریت بحران کمک کند. معاون پیشگیری سازمان مدیریت بحران کشور از برگزارکنندگان پنجمین جشنواره فرهنگی هنری بحران قدردانی کرد و بر اهمیت پیوند هنر و مدیریت بحران برای افزایش آگاهی عمومی و بهبود عملکرد در مواجهه با حوادث تأکید کرد.

باغات تهران قربانی بلاتکلیفی مدیریتی

خاورشهر در آستانه تکرار تجربه مرتضی گرد

تعلل در تصویب طرح احیای باغات تهران، مشکلات تأمین آب در باغ‌های کن و نگرانی از گسترش ساخت‌وسازهای بی‌ضابطه در خاورشهر، بار دیگر چالش‌های مدیریت شهری پایتخت را به صدر مباحث شورای شهر آورده است. اظهارات اعضای شورای اسلامی شهر تهران در چهارصد و سی و هشتمین جلسه شورا نشان می‌دهد که حفاظت از فضای سبز و کنترل توسعه شهری، به تصمیم‌گیری به‌موقع، تعیین مسوولیت دستگاه‌ها و ایجاد سازوکارهای اجرایی شفاف نیاز دارد.

در جلسه دیروز (۲۱ مهر) شورای شهر، سه موضوع شامل بلاتکلیفی طرح احیای باغات، ضرورت هماهنگی برای حل مشکلات باغات کن و لزوم ساماندهی خاورشهر مورد بررسی قرار گرفت؛ موضوعاتی که در کنار تفاوت‌های اجرایی، یک مساله مشترک دارند: دشواری هماهنگی میان نهادهای مسوول و تأخیر در تبدیل تصمیم‌ها به اقدامات عملی. سیدمحمد آقامیری، رییس کمیته عمران و زیرساخت شورای شهر تهران، با انتقاد از مطرح نشدن طرح احیای باغات در صحن شورا، اعلام کرد که این طرح با وجود چندین مرحله بررسی کارشناسی و اعلام موافقت شهرداری و بیشتر اعضای شورا، همچنان به تصویب نرسیده است. به گفته آقامیری، پیش‌نویس طرح از اواخر سال ۱۴۰۰ تهیه شده و پس از بررسی‌های متعدد، برای طرح در صحن شورا آمادگی داشته است؛ اما با گذشت چند سال، فرصت تصمیم‌گیری درباره آن فراهم نشده است.

او با اشاره به ظرفیت این طرح برای بازگرداندن باغات به چرخه نگهداری و احیا گفت: در جریان بررسی‌ها، بیش از هزار پرونده باغ با میانگین مساحت حداقل هزار مترمربع داشتیم؛ یعنی بیش از یک میلیون مترمربع باغ که می‌توانست با این طرح بیش از ۶۰ درصد از املاک مردم توسط آیین‌نامه‌ای که به پیوست آن تهیه‌شده زمینه احیای املاک را به‌صورت باغ فراهم کند.

از نگاه طراحان، حفاظت از باغات تنها با جلوگیری از تخریب آنها محقق نمی‌شود؛ بلکه باید شرایطی فراهم شود تا مالکان نیز انگیزه و امکان اقتصادی لازم برای نگهداری از املاک خود را داشته باشند. آقامیری معتقد است که بخشی از باغ‌ها به‌دلیل شرایط موجود و دریافت نکردن پروانه ساختمانی، عملاً از چرخه نگهداری و احیا خارج شده‌اند. در چنین وضعیتی، نبود مشوق‌های مناسب و روشن نبودن ضوابط می‌تواند انگیزه مالکان برای حفظ درختان و نگهداری از باغ‌ها را کاهش دهد. او همچنین بر ضرورت شفافیت در تعیین وضعیت باغات تأکید کرد و خواستار مشخص شدن معیارهای تشخیص باغ، ضوابط صدور مجوز و حقوق مالکان شد. از این منظر، ایجاد تعادل میان حفاظت محیط‌زیستی و منافع مشروع مالکان، یکی از پیش‌شرط‌های موفقیت سیاست‌های احیای باغات است. با این حال، تصویب طرح به‌تنهایی تضمین‌کننده احیای باغ‌ها نیست و میزان موفقیت آن به کیفیت آیین‌نامه اجرایی، منابع مالی، نحوه نظارت و اجرای دقیق ضوابط بستگی دارد. آقامیری در پایان با انتقاد از چهار تا پنج سال پیگیری بدون طرح موضوع در صحن شورا، از هیات‌رییسه و کمیسیون معماری و شهرسازی خواست این پیشنهاد را تعیین تکلیف کنند.

◄ باغات کن مشکل آب و ضرورت هماهنگی دستگاه‌ها

موضوع دیگری که در جلسه شورا مورد بررسی قرار گرفت، مشکلات باغات کن در منطقه پنج تهران بود؛ محدوده‌ای که تأمین آب، نگهداری درختان و پراکندگی مسوولیت دستگاه‌های اجرایی، حفاظت از باغات آن را با دشواری روبرو کرده است.

به گزارش مهر، مهدی عباسی، رییس کمیسیون شهرسازی و معماری شورای شهر تهران، با اشاره به طرح تشکیل کمیته مشارکتی و هماهنگی برای رسیدگی به مشکلات باغات منطقه پنج گفت: ما این طرح را از باغات کن آغاز کردیم و اگر تجربه موفقی بود، در اراضی به‌هم‌پیوسته شهر تهران به‌صورت منطقه‌ای تکرار خواهد شد. عباسی با اشاره به پیش‌بینی اعتبارات ۶۰ تا ۷۰ میلیارد تومانی برای منابع آبی باغات کن در سال گذشته، توضیح داد که نحوه هزینه‌کرد این منابع و چگونگی حل مشکل آب همچنان با ابهام‌هایی مواجه بوده است. به گفته او، اقدامات آبخیزداری به‌دلیل کمبود منابع و اولویت‌بندی ماموریت‌ها به نتیجه نرسیده و اجرای آن به مشارکت دستگاه‌های مختلف، از جمله جهاد کشاورزی، نیاز دارد. در همین حال، شهرداری منطقه برای حل مشکل آب و انجام لایروبی اعلام آمادگی کرده است. محمدرضا پوریافر، شهردار منطقه پنج تهران، نیز با اشاره به شخصی بودن باغات کن گفت: این باغات شخصی است و وظیفه شهرداری بر اساس قانون، ورود به این موضوع و تأمین آب و کود آن نیست، اما به دلیل وظیفه انسانی و حفظ فضای سبز وارد عمل شدیم.

او افزود که شهرداری برای احداث مخازن، آبیاری فضای سبز و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز اقدام کرده است؛ با این حال، ورود شهرداری به موضوعاتی که مسوولیت قانونی آنها بر عهده دستگاه‌های دیگر است، می‌تواند موجب اختلاف و گلایه مالکان شود. پوریافر همچنین بر ضرورت روشن شدن وضعیت قنات‌های کن و مالکیت آنها تأکید کرد. به گفته او، نمی‌توان انتظار داشت شهرداری به‌تنهایی همه مشکلات را حل کند، در حالی که بخشی از مسوولیت مدیریت منابع آب بر عهده نهادهای دیگر است. مهدی چمران، رییس شورای شهر تهران، نیز خواستار همکاری جهاد کشاورزی و مشخص شدن وظایف کمیته پیشنهادی شد و تأکید کرد که مبنای فعالیت این مجموعه باید حفظ و صیانت از باغات باشد. مجموع این اظهارات نشان می‌دهد که مشکل باغات کن تنها کمبود آب یا منابع مالی نیست؛ بلکه نبود تقسیم کار روشن و سازوکار پاسخگو نیز در تداوم مشکلات نقش دارد. تشکیل کمیته زمانی می‌تواند موثر باشد که به تعیین مسوولیت‌ها، زمان‌بندی اقدامات و نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها منجر شود؛ در غیر این صورت، احتمال دارد به لایه‌ای دیگر از فرایند اداری تبدیل شود، بدون آنکه تغییر محسوسی در وضعیت باغ‌ها ایجاد کند.

◄ خاورشهر؛ ضرورت جلوگیری از ساخت‌وسازهای بی‌ضابطه

در بخش دیگری از جلسه شورا، ساماندهی خاورشهر و جلوگیری از تکرار مشکلات کالبدی محدوده‌هایی مانند مرتضی گرد مورد توجه قرار گرفت. احمد علوی، عضو شورای شهر تهران، با اشاره به وضعیت خاورشهر در ابتدای دوره فعلی مدیریت شهری گفت که این محدوده به‌دلیل قرار گرفتن به‌صورت منفصل از بافت اصلی شهر، با مسائل مختلفی در حوزه کالبدی مواجه بوده است.

او تأکید کرد که اختلاف نظر درباره حریم میان شهرداری، استانداری و فرمانداری نباید به بلاتکلیفی در رسیدگی به مشکلات شهری و خدماتی خاورشهر منجر شود. به گفته او، شهرداری ناحیه و منطقه ۱۵ باید در حوزه مسوولیت‌های خود پاسخگو باشند و دستگاه‌های مسوول در استانداری و فرمانداری نیز برای حل مسائل همکاری کنند.

علوی با اشاره به برخی اقدامات انجام‌شده در زمینه توسعه زیرساخت‌ها و کاهش آسیب‌های اجتماعی، افتتاح یکی از بزرگ‌ترین زمین‌های چمن تهران در محدوده خاورشهر، در کنار بزرگراه شهید رستگار، را نمونه‌ای از اقدامات صورت گرفته دانست. با این حال، افزایش جمعیت و توسعه تدریجی محلات، ضرورت نظارت بر ساخت‌وسازها، ساماندهی معابر و رعایت ضوابط شهرسازی را بیشتر می‌کند. تأخیر در تصمیم‌گیری و نبود هماهنگی میان نهادهای مسوول ممکن است مشکلاتی ایجاد کند که رفع آنها در آینده دشوارتر و پرهزینه‌تر باشد. علوی با اشاره به تجربه مرتضی گرد، درباره پیامدهای گسترش ساخت‌وسازهای بی‌ضابطه در خاورشهر هشدار داد و پرسید چه نهادی در آینده باید پاسخگوی مشکلات ناشی از چنین روندی باشد. او تأکید کرد که ساکنان خاورشهر شایسته خدمات و شرایط بهتری هستند و نباید اجازه داد توسعه این محدوده به وضعیتی برسد که کنترل ساخت‌وسازها دشوار شود. همچنین همکاری دولت و وزارتخانه‌های مرتبط با مدیریت شهری، توجه به ایمنی ساختمان‌ها، مقاوم‌سازی و رعایت مقررات شهرسازی را ضروری دانست.

◄ چالش مشترک تصمیم‌گیری به‌موقع و پاسخگویی

بررسی موضوعات مطرح‌شده در جلسه روز گذشته شورای شهر تهران نشان می‌دهد که حفاظت از باغات و ساماندهی توسعه شهری، با وجود تفاوت‌های اجرایی، با چالشی مشترک روبرو هستند: تأخیر در تصمیم‌گیری و دشواری هماهنگی میان دستگاه‌های مسوول.

در حوزه باغات، طرحی که به گفته آقامیری از سال ۱۴۰۰ در دست بررسی بوده، هنوز به صحن شورا نرسیده است. در باغات کن، حل مشکل آب به همکاری شهرداری، جهاد کشاورزی و دیگر نهادهای مرتبط وابسته است. در خاورشهر نیز اختلاف نظر درباره حدود مسوولیت‌ها نباید به مانعی برای کنترل ساخت‌وسازها و تأمین خدمات عمومی تبدیل شود. در هر سه موضوع، شفافیت ضوابط و مشخص بودن مسوولیت‌ها اهمیت اساسی دارد. مالکان باغات باید از حقوق، محدودیت‌ها و حمایت‌های قابل دسترس خود آگاه باشند و دستگاه‌های اجرایی نیز باید درباره وظایف و تعهداتشان پاسخگو بمانند. همچنین تجربه باغات کن نشان می‌دهد که تخصیص اعتبار، بدون تعیین نحوه هزینه‌کرد و تقسیم مسوولیت‌ها، لزوماً به حل مشکلات منجر نمی‌شود. در خاورشهر نیز توسعه زیرساخت‌ها باید در کنار نظارت موثر بر ساخت‌وساز و هماهنگی میان نهادهای مسوول دنبال شود. در نهایت، معیار موفقیت مدیریت شهری تعداد طرح‌های تهیه‌شده یا کمیته‌های تشکیل‌شده نیست، بلکه میزان اجرای تصمیم‌ها و اثر واقعی آنها بر زندگی شهروندان و حفاظت از محیط زیست است. احیای باغات تهران، ساماندهی باغات کن و تعیین تکلیف مسائل خاورشهر زمانی به نتایج پایدار می‌رسند که از مرحله طرح مطالبات و بررسی‌های کارشناسی عبور کنند و به تصمیم‌های روشن، زمان‌بندی اجرایی و پاسخ‌گویی مشخص دستگاه‌های مسوول منتهی شوند.

چرا سیاست‌های مسکن به نتیجه نرسید؟

۲۰ میلیون نفر در انتظار سرپناهی ایمن

وقتی ۲۰ میلیون نفر در بافت‌های فرسوده و سکونتگاه‌های غیررسمی زندگی می‌کنند، مساله مسکن را نمی‌توان صرفاً با تعداد خانه‌های ساخته‌شده یا تسهیلات پرداختی سنجید. اظهارات مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی درباره وضعیت این جمعیت و اقدامات دولت برای بازسازی واحدهای آسیب‌دیده، بار دیگر یک پرسش اساسی را مطرح می‌کند: چگونه با وجود چند دهه سیاست‌گذاری، تخصیص یارانه و اجرای طرح‌های حمایتی، دسترسی به مسکن مناسب همچنان برای بخش بزرگی از جامعه به مساله‌ای حل‌نشده تبدیل شده است؟ نرگس رزبان، مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی، درباره ابعاد مساله سکونتگاه‌های غیررسمی و بافت‌های فرسوده تصریح کرد: حدود ۲۰ میلیون نفر از جمعیت کشور در این بافت‌ها و سکونتگاه‌ها زندگی می‌کنند و وضعیت مسکن بخشی از این جمعیت با شرایط مطلوب فاصله دارد؛ از این رو، توجه به تأمین مسکن مناسب و حفاظت از جان و مال ساکنان این مناطق اهمیت زیادی دارد. اهمیت این اظهارات در آن است که مساله مسکن را نمی‌توان صرفاً به کمبود عرضه یا دشواری خرید خانه محدود کرد. بخش مهمی از چالش موجود، به کیفیت و موقعیت سکونت خانوارها مربوط می‌شود؛ موضوعی که بدون سیاست‌گذاری همزمان در حوزه مسکن، نوسازی شهری، زیرساخت و حمایت اجتماعی قابل حل نیست. بافت فرسوده و سکونتگاه غیررسمی نیز الزاماً شرایط یکسانی ندارند. در برخی مناطق، خطر اصلی به فرسودگی سازه‌ها و احتمال آسیب‌پذیری در برابر حوادث مربوط می‌شود؛ در مناطق دیگر، محدودیت خدمات عمومی، وضعیت نامشخص مالکیت و ضعف توان مالی ساکنان، مشکلات را تشدید می‌کند. در نتیجه، سیاستی که تنها بر تخریب و نوسازی ساختمان‌ها متمرکز باشد، ممکن است بخشی از مساله را حل کند، اما از پاسخ‌گویی به ریشه‌های اقتصادی و اجتماعی آن بازبماند. نوسازی زمانی موفق است که ساکنان نیز بتوانند در محل زندگی خود باقی بمانند و هزینه‌های ناشی از ارتقای کیفیت مسکن، آنان را به حاشیه‌های دورتر شهرها سوق ندهد. از سوی دیگر، رقم اعلام‌شده درباره جمعیت ساکن در این مناطق، بدون انتشار اطلاعات تفکیک‌شده درباره نوع سکونتگاه، وضعیت ایمنی و میزان محرومیت خانوارها، برای ارزیابی دقیق سیاست‌ها کافی نیست. مشخص نیست چه سهمی از این جمعیت در ساختمان‌های پرخطر زندگی می‌کنند، چه تعداد با کمبود خدمات عمومی مواجه‌اند و کدام گروه‌ها بیش از دیگران به حمایت فوری نیاز دارند.

◄ چرا هزینه‌کرد منابع مشکل مسکن را برطرف نکرده است؟

رزبان با اشاره به سابقه سیاست‌گذاری در این حوزه اظهار کرد: طی دهه‌های گذشته سیاست‌های متنوعی برای بهبود وضعیت مسکن اجرا شده است. به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان، او درباره نتیجه این سیاست‌ها نیز تأکید کرد: با وجود تخصیص منابع و یارانه‌های قابل توجه، از جمله در قالب تأمین زمین، مساله سکونتگاه‌های غیررسمی و مشکلات مسکن در این مناطق به‌طور کامل برطرف نشده و همچنان چالش‌هایی در این حوزه وجود دارد. این بخش از سخنان مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن، مهم‌ترین پرسش درباره عملکرد سیاست‌های مسکن را پیش می‌کشد: چرا با وجود تخصیص منابع و اجرای برنامه‌های متعدد، مساله همچنان در ابعادی گسترده باقی مانده است؟ پاسخ را نمی‌توان تنها در کمبود منابع جست‌وجو کرد. نحوه طراحی سیاست‌ها، سازوکار توزیع حمایت‌ها و تناسب برنامه‌ها با توان اقتصادی خانوارها نیز در این زمینه اهمیت دارد. برای مثال، تأمین زمین بدون فراهم کردن زیرساخت، منابع مالی ساخت‌وساز و دسترسی به خدمات عمومی، لزوماً به تولید مسکن قابل سکونت منجر نمی‌شود. همچنین اعطای تسهیلات، اگر با توان بازپرداخت متقاضی تناسب نداشته باشد، ممکن است برای خانوارهای کم‌درآمد عملاً غیرقابل استفاده باشد. در چنین شرایطی، ممکن است دولت از تخصیص منابع یا آغاز پروژه‌ها گزارش دهد، اما نتیجه نهایی با هدف اولیه، یعنی دسترسی خانوارها به مسکن مناسب، فاصله داشته باشد. از این منظر، اعتراف به حل نشدن کامل مشکلات، باید فرصتی برای ارزیابی مستقل سیاست‌های گذشته باشد. ضروری است مشخص شود چه میزان از منابع تخصیص‌یافته به بهبود واقعی وضعیت سکونت منجر شده، کدام برنامه‌ها موفق بوده‌اند و چه عواملی مانع دستیابی به نتایج مورد انتظار شده‌اند. بدون چنین ارزیابی‌ای، خطر تکرار سیاست‌هایی وجود دارد که ممکن است هزینه قابل توجهی ایجاد کنند، اما تأثیر پایداری بر وضعیت خانوارهای محروم نگذارند. بخش دیگری از اظهارات مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی به وضعیت خانوارهایی مربوط است که در جریان جنگ اخیر، خانواده یا محل سکونت خود را از دست داده‌اند. او در این باره بیان کرد: در شرایط جنگی نیز دولت وظیفه دارد از افرادی که خانواده یا محل سکونت خود را از دست داده‌اند حمایت کند تا بتوانند از حقوق اولیه خود، به‌ویژه در حوزه مسکن و اسکان، برخوردار شوند.

مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن درباره اقدامات حمایتی انجام‌شده نیز گفت: در این زمینه، اقداماتی از جمله پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه و کمک به بازسازی و نوسازی واحدهای مسکونی در دستور کار قرار گرفته است. بخش عمده منابع مالی این اقدامات نیز از سوی صندوق ملی مسکن و بانک مسکن تأمین شده است. حمایت مالی از آسیب‌دیدگان جنگ، ضرورتی اجتماعی است؛ اما میزان موفقیت این حمایت‌ها را نمی‌توان تنها با اعلام پرداخت تسهیلات سنجید. پرسش اصلی آن است که آیا خانوارهای آسیب‌دیده با استفاده از این منابع توانسته‌اند به خانه‌ای ایمن بازگردند یا همچنان با مشکل تأمین هزینه‌های تعمیر، بازسازی و اسکان مواجه‌اند؟ تسهیلات قرض‌الحسنه می‌تواند هزینه بازسازی را کاهش دهد، اما برای خانواری که درآمد خود را از دست داده یا توان بازپرداخت ندارد، لزوماً راه‌حل کافی نیست. در چنین مواردی، کمک بلاعوض، اسکان موقت و حمایت‌های اجتماعی مکمل نیز اهمیت پیدا می‌کنند.

رزبان همچنین درباره اقدامات بنیاد مسکن انقلاب اسلامی اعلام کرد: بنیاد مسکن انقلاب اسلامی نیز در شهرهای مختلف، به‌جز کلان‌شهرها، اقدامات قابل توجهی برای بازسازی واحدهای آسیب‌دیده انجام داده و بیش از ۷۰ درصد اقدامات مرتبط با بازسازی یا کمک به بازسازی پیشرفت داشته است. با این حال، برای ارزیابی این رقم باید مشخص شود که پیشرفت اعلام‌شده بر چه اساسی محاسبه شده است: پرداخت تسهیلات، آغاز عملیات تعمیر یا تکمیل نهایی واحدها؟ همچنین تعداد واحدهای مشمول، دوره زمانی ارزیابی و شمار خانوارهایی که هنوز به مسکن مناسب بازنگشته‌اند، باید روشن شود. تفاوت میان پیشرفت اجرایی و حل مساله خانوار، تفاوتی اساسی است. معیار نهایی موفقیت بازسازی، زمانی محقق می‌شود که خانواده بتواند در خانه‌ای ایمن و قابل سکونت زندگی کند.

◄ ساماندهی سکونتگاه‌های تصرفی راه‌حل بدون جزییات کافی؟

رزبان در پایان از ارایه پیشنهاد وزارت راه و شهرسازی به دولت برای ساماندهی سکونتگاه‌های تصرفی خبر داد و گفت: این پیشنهاد پس از سال‌ها بررسی و آسیب‌شناسی و با جمع‌بندی دیدگاه‌های مختلف به دولت ارسال شده است. در صورت تصویب و اجرای این طرح، می‌توان بخش قابل توجهی از مشکلات موجود در این حوزه را ساماندهی کرد. وزارت راه و شهرسازی نیز پیگیری این موضوع را ادامه می‌دهد. این پیشنهاد می‌تواند زمینه‌ای برای تعیین تکلیف بخشی از مشکلات حقوقی و بهبود شرایط زندگی ساکنان باشد، اما نتیجه آن به محتوای طرح و شیوه اجرا وابسته است. ساماندهی سکونتگاه‌های تصرفی نباید صرفاً به تعیین تکلیف زمین محدود شود؛ بلکه باید وضعیت خدمات عمومی، ایمنی ساختمان‌ها و توان مالی خانوارها را نیز در بر گیرد. اگر اجرای طرح با هزینه‌هایی همراه باشد که ساکنان توان پرداخت آن را ندارند، ممکن است به افزایش فشار اقتصادی یا حتی از دست رفتن امکان ادامه سکونت برای برخی خانوارها منجر شود. در مقابل، اگر حقوق ساکنان، نیازهای زیرساختی و شرایط اقتصادی آنان در نظر گرفته شود، ساماندهی می‌تواند به ارتقای کیفیت زندگی و کاهش ناامنی مسکونی کمک کند. با این حال، تا زمانی که جزییات پیشنهاد ارایه‌شده به دولت منتشر نشود، نمی‌توان درباره میزان اثربخشی آن داوری قطعی کرد. آنچه اهمیت دارد، تبدیل وعده ساماندهی به برنامه‌ای روشن با اهداف قابل سنجش و سازوکار پاسخگویی است.

◄ مساله اصلی، نبود خانه نیست نبود مسکن مناسب است

مدیرکل دفتر اقتصاد مسکن وزارت راه و شهرسازی درباره اهمیت روز جهانی اسکان بشر تأکید کرد: روز جهانی اسکان بشر فرصت مناسبی برای تبادل تجربه، شناسایی روش‌های جدید سیاست‌گذاری و توجه به مطالبات افرادی است که از دسترسی کافی به امکانات اولیه زندگی محروم هستند. این تأکید زمانی ارزش عملی پیدا می‌کند که سیاست‌های مسکن از ارزیابی‌های مبتنی بر تعداد پروژه‌ها و منابع هزینه‌شده فراتر بروند. حمایت از مستأجران کم‌درآمد، توسعه مسکن اجتماعی و استیجاری، نوسازی ایمن بافت‌های فرسوده و تأمین مالی متناسب با درآمد خانوارها، باید در کنار یکدیگر مورد توجه قرار گیرند. در نهایت، زندگی حدود ۲۰ میلیون نفر در بافت‌های فرسوده و سکونتگاه‌های غیررسمی، ضرورت بازنگری در معیارهای موفقیت سیاست‌های مسکن را نشان می‌دهد. وجود سرپناه، به‌تنهایی، تضمین‌کننده امنیت سکونت نیست و نمی‌تواند مبنای نتیجه‌گیری درباره رفع بی‌خانمانی یا محرومیت مسکنی قرار گیرد. اگر قرار است ادعای نبود بی‌خانمانی در کشور مبنای ارزیابی قرار گیرد، ابتدا باید تعریف دقیق بی‌خانمانی، شاخص‌های محرومیت مسکنی و اطلاعات مربوط به کیفیت سکونت خانوارها منتشر شود. بدون چنین شفافیتی، تصویر ارایه‌شده از وضعیت مسکن ناقص خواهد بود. مساله اساسی سیاست مسکن ایران، فاصله میان اقدامات اعلام‌شده و نتیجه‌ای است که مردم در زندگی روزمره خود تجربه می‌کنند. پرداخت وام، تخصیص زمین و آغاز بازسازی، ابزارهای سیاست‌گذاری‌اند، نه نتیجه نهایی آن. نتیجه زمانی محقق می‌شود که خانوارها بتوانند بدون نگرانی دایمی از فروریختن خانه، ناتوانی در تأمین هزینه مسکن یا محرومیت از خدمات اولیه، در محیطی ایمن و شایسته زندگی کنند.

ایرانشهر

تأمین بیش از ۴۴ هزار هکتار زمین برای طرح‌های مسکن حمایتی

مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن از تأمین ۴۴ هزار و ۳۳۷ هکتار زمین برای اجرای طرح‌های مسکن خبر داد و اعلام کرد که عملکرد این سازمان در آماده‌سازی اراضی دارای قابلیت احداث، تا پایان سال ۱۴۰۴ به ۱۰۲ درصد برنامه پیش‌بینی‌شده رسیده است. به گزارش تسنیم، علی نبیان با تشریح عملکرد سازمان ملی زمین و مسکن در حوزه تأمین و آماده‌سازی اراضی، اظهار کرد: در بخش اخذ اسناد اراضی ملی و موات داخل محدوده شهرها، ۳ هزار و ۴۶۸ هکتار زمین جدید تأمین شده که در مقایسه با دوره گذشته، رشد ۲۳۳ درصدی را نشان می‌دهد. او همچنین از تأمین ۴۸ هزار و ۵۷۶ هکتار زمین جدید از اراضی ملی داخل حریم خبر داد و افزود: این میزان نسبت به دوره گذشته ۱۱۷ درصد افزایش داشته است. مدیرعامل سازمان ملی زمین و مسکن با اشاره به اقدامات حقوقی این سازمان گفت: بیش از ۱۵ هزار و ۳۲۵ پرونده قضایی تعیین تکلیف شده است. همچنین در زمینه اجرای احکام مربوط به آرای قطعی له و علیه دولت، یک‌هزار و ۶۰۴ رأی صادر شده که معادل ۸۱ درصد برنامه پیش‌بینی شده است. نبیان در ادامه با اشاره به عملکرد سازمان در اجرای قانون جهش تولید مسکن تا پایان سال ۱۴۰۴ تصریح کرد: بر اساس برنامه‌ریزی انجام‌شده، آماده‌سازی ۳۴ هزار هکتار زمین در دستور کار قرار داشت که در نهایت، عملیات آماده‌سازی ۳۴ هزار و ۷۱۹ هکتار از اراضی دارای قابلیت احداث انجام شد و تحقق ۱۰۲ درصدی برنامه را به همراه داشت.

اجرای ۷۰ درصد پروژه‌های راه‌سازی کشور در ۱۱ کریدور اصلی

معاون شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور از اجرای حدود ۷۰ درصد پروژه‌های راه‌سازی کشور در ۱۱ کریدور اصلی خبر داد و اعلام کرد که در حال حاضر ۵ هزار و ۷۴۲ کیلومتر پروژه راه‌سازی در نقاط مختلف کشور در دست احداث است. به گزارش تسنیم، علیرضا سیاهپور با تشریح آخرین وضعیت پروژه‌های راه‌سازی اظهار کرد: بیش از ۱۶۴ پروژه ساخت راه و بزرگراه به‌صورت مستقیم توسط شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل‌ونقل کشور یا از طریق واگذاری اجرا به ادارات کل راه و شهرسازی استان‌ها در حال اجراست. او ارزش قراردادهای منعقدشده با پیمانکاران این پروژه‌ها را حدود ۲۵ هزار میلیارد تومان اعلام کرد و افزود: متوسط پیشرفت فیزیکی پروژه‌های تحت اجرای مستقیم شرکت ساخت حدود ۵۵ درصد و پروژه‌های واگذارشده به استان‌ها حدود ۴۹ درصد است. وی با اشاره به برنامه جامع توسعه شبکه حمل‌ونقل گفت: در قالب طرح جامع حمل‌ونقل، ۱۱ کریدور بزرگراهی شامل ۶ کریدور شمالی-جنوبی و پنج کریدور شرقی-غربی پیش‌بینی شده است. حدود ۷۰ درصد پروژه‌های راه‌سازی در حال اجرا در این کریدورها قرار دارند و سایر محورها نیز وظیفه اتصال کریدورها به یکدیگر، ارتباط با آزادراه‌ها و دسترسی به مرزهای زمینی را بر عهده دارند. سیاهپور با اشاره به عملکرد سال گذشته تصریح کرد: حدود یک‌هزار و ۳۵۰ کیلومتر راه در سال گذشته به بهره‌برداری رسید که در مقایسه با عملکرد ۱۰ سال گذشته، رکورد قابل توجهی محسوب می‌شود.

صادرات بیش از ۵ میلیون تن فرآورده نفتی از بندر شهید رجایی

مدیرکل بنادر و دریانوردی هرمزگان از صادرات ۵ میلیون و ۱۴۰ هزار تن فرآورده‌های نفتی از بندر شهید رجایی در نیمه نخست سال جاری خبر داد و اعلام کرد که در این مدت، عملیات مرتبط با ۳۲۵ فروند کشتی در این بندر به ثبت رسیده است. به گزارش مهر، حمیدرضا محمدحسینی تختی، با اشاره به عملکرد صادراتی بندر شهید رجایی اظهار کرد: در شش ماهه نخست سال جاری، مجموعاً ۵ میلیون و ۱۴۰ هزار تن فرآورده‌های نفتی از طریق این بندر صادر شده است. در این بازه زمانی، عملیات مربوط به ۳۲۵ فروند کشتی حامل فرآورده‌های نفتی انجام شده که نشان‌دهنده تداوم فعالیت‌های صادراتی در یکی از مهم‌ترین بنادر تجاری کشور است. محمدحسینی تختی با اشاره به شرایط اقتصادی و محدودیت‌های تجارت خارجی تصریح کرد: با وجود تشدید تحریم‌های اعمال‌شده از سوی امریکا، محدودیت‌های اقتصادی و دشواری‌های موجود در مسیر مبادلات بین‌المللی، روند صادرات فرآورده‌های نفتی از بندر شهید رجایی به‌طور کامل متوقف نشده و فعالیت‌های مرتبط با این حوزه ادامه یافته است. محدودیت‌های مالی و چالش‌های ناشی از تحریم‌ها از جمله موانع پیش روی تجارت خارجی هستند، با این حال عملیات صادراتی فرآورده‌های نفتی در این بندر استمرار داشته است.

احداث ۴۶۰۰ کیلومتر راه روستایی از سال گذشته تاکنون

رییس سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای از احداث ۴ هزار و ۶۰۰ کیلومتر راه روستایی از سال گذشته تاکنون خبر داد و اعلام کرد که در حال حاضر عملیات اجرایی حدود ۹ هزار کیلومتر راه روستایی در کشور در دست اجراست. به گزارش مهر، رضا اکبری، با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای توسعه راه‌های روستایی اظهار کرد: از مجموع راه‌های احداث‌شده، یک‌هزار و ۵۰۰ کیلومتر در نیمه نخست سال جاری و ۳ هزار و ۱۰۰ کیلومتر در سال گذشته احداث شده است. او افزود: اجرای این پروژه‌ها با وجود شرایط جنگی، موجب بهبود دسترسی روستاییان به راه‌های آسفالته و افزایش ایمنی و سهولت تردد در مناطق روستایی شده است. اکبری با اشاره به پروژه‌های در دست اجرا تصریح کرد: با تکمیل حدود ۹ هزار کیلومتر راه روستایی، میزان برخورداری روستاهای بالای ۲۰ خانوار از راه دسترسی مناسب به بیش از ۹۰ درصد خواهد رسید و شاخص دسترسی جمعیت روستایی به راه آسفالته نیز می‌تواند به حدود ۹۸ درصد افزایش یابد. تأمین منابع مالی این پروژه‌ها از محل اعتبارات ملی و استانی، مشارکت خیرین، مسوولیت‌های اجتماعی و سهمیه قیر پیش‌بینی شده در قانون بودجه انجام می‌شود. او با تأکید بر اولویت توسعه راه‌ها در مناطق کم‌برخوردار گفت: روستاهای دارای جمعیت بیشتر، اشتغال پایدار و سهم بالاتر در تولیدات کشاورزی در اولویت اجرای پروژه‌ها قرار دارند. همچنین استان‌هایی از جمله کرمان، سیستان و بلوچستان، هرمزگان، کردستان، خراسان رضوی، آذربایجان شرقی و آذربایجان غربی از مناطق اولویت‌دار هستند.